

Mr Jelena Živković¹

Dr Miloš Nikolić²

Učiteljski fakultet, Sombor¹

Medicinski fakultet, Niš²

IZBORNO REKREATIVNA NASTAVA KAO FAKTOR RAZLIČITIH STAVOVA O FIZIČKOM VASPITANJU

UVOD

Uprkos brojnim razlikama i konceptualizacijama komponenti stavova u formalno iskazanim određenjima pojma stava među autorima postoji visok stepen saglasnosti o njegovim bitnim karakteristikama. Oslanjajući se upravo na te bitne odrednice stav se može definisati kao:

Hipotetski i izvedeni pojam o stečenoj, relativno trajnoj i stabilnoj organizaciji kognitivnih, afektivnih i ponašajućih komponenti sličnosti, koja se manifestuje kao tendencija određenog intenziteta da se reaguje pozitivno ili negativno prema određenoj referenci (objektu) stava.

Za stav se kaže da je više hipotetski i izvedeni pojam nego činjenica, jer se ne odnosi ni na jedan poseban odgovor pojedinca, nego se o njemu redovno zaključuje iz niza odgovora.

Iako na prvi pogled u velikoj meri i po definiciji postoji velika sličnost između stavova i interesa, postoje i dosta uočljive razlike. Stavovi prema svojoj referenci (objektu stava) mogu biti pozitivni ili negativni, dok su interesi pozitivni i uvek izražavaju pozitivan odnos pojedinca prema nekom sadržaju ili aktivnosti. Stavovi su često pasivno-latentne prirode, spremnost da se na određen način reaguje, dok su interesi dinamičnije prirode, imaju veći intenzitet i veću emotivnu snagu. Češći je, naime slučaj da imamo stav prema nečemu, a da ipak ništa ne preduzimamo, nego da se time ne bavimo.

Istraživanjem stavova studentske populacije bavilo se dosta autora od kojih ćemo neke pomenuti: Petkovšek, 1980, Pantić i Jovanović, 1980, Nikolić, 1980, Đurić i sar., 1981, Radovanović i sar., 1983, Salaj, 1986, Đurić i Radovanović, 1987, Radovanović i sar., 1991, Ilić, 1998, Nikolić, 2003.

Cilj istraživanja je bio da se utvrde stavovi ispitanika o nastavi fizičkog vaspitanja na Univerzitetu, s obzirom na stepen rekreativne aktivnosti tokom sprovođenja eksperimentalnog programa.

METOD RADA

Uzorak za istraživanje je izvučen iz populacije studenata Niškog univerziteta muškog pola. Eksperimentom je obuhvaćeno 376 studenata, a isti je trajao kontinuirano 45 nastavnih časova, dok je svaki pojedinačni čas trajao 60 minuta. Uzorak je bio podeljen u zavisnosti od karaktera i stepena fizičke aktivnosti na tri subuzorka. Prvi je činila eksperimentalna grupa za košarku E1, drugi eksperimentalna grupa za plivanje E2, dok treća grupa nije imala organizovanu fizičku aktivnost i u stvari je predstavljala kontrolnu grupu. Svim učesnicima eksperimentalnog programa ponuđen je upitnik STSNU. Ovaj upitnik predstavlja petostepenu skalu za ispitivanje stavova Likertovog tipa. Skala sadrži 20 konstatacija-tvrdnji i nudi pet varijanti intenziteta odgovora od najnegativnijeg do najpozitivnijeg:

1. Uopšte se ne slažem,
2. Uglavnom se ne slažem,
3. Nisam siguran,
4. Uglavnom se slažem,
5. Potpuno se slažem.

Skala je formirana od sledećih tvrdnji:

1. Nastava fizičkog vaspitanja u dosadašnjem školovanju bez obzira na nedostatke povoljno je delovala na psihofizički razvoj studenata.

2. Fizičko vaspitanje je neophodno organizovati u osnovnoj i srednjoj školi i za vreme studija.

3. Organizovana nastava fizičkog vaspitanja ako je prilagođena potrebama mladih generacija pozitivno deluje na opšti razvoj ličnosti.

4. Lik, osobine i karakter nastavnika fizičkog vaspitanja pozitivno ili negativno utiču na studente i njihovo formiranje stavova o fizičkom vaspitanju.

5. Kvalitet nastave fizičkog vaspitanja zavisi u velikoj meri od nastavnika koji je izvodi.

6. U vezi sa tim stavovi i interesovanja prema fizičkom vaspitanju se formiraju u zavisnosti kako je ono bilo organizivano u dosadašnjem školovanju.

7. Radi uspešnijeg studiranja fizičko vaspitanje treba da bude na svim godinama studija.

8. Plan i program nastave fizičkog vaspitanja treba tako koncipirati da najindirektnije odgovori interesima i potrebama populacije za koju je predviđen.

9. Da li koncept izborne nastave pogoduje interesima i zadovoljava potrebe studenata.

10. Radi adekvatnog sprovođenja nastave fizičkog vaspitanja neophodni su bolji prostorni uslovi i bolja opremljenost objekata rekvizitima i pratećim sadržajima.

11. Nastava fizičkog vaspitanja treba da se izvodi po grupama koje će biti približno istih nivoa psihofizičkih sposobnosti radi adekvatnog opterećenja i doziranja.

12. Vreme i način održavanja nastave fizičkog vaspitanja direktno utiču na intresevanje studenata za učešće u istoj (nastava u večernjim časovima).

13. Fizičko vaspitanje je apsolutno deo opšteg vaspitanja svake ličnosti a naročito mladih generacija.

14. Kroz nastavu fizičkog vaspitanja student nauči da prihvata ograničenja svojih sposobnosti.

15. Fizičko vaspitanje predstavlja povoljne uslove za emotivno ispoljavanje.

16. Studenti koji uživaju na nastavi fizičkog vaspitanja po pravilu su druželjubivi.

17. Bolje je posećivati časove fizičkog vaspitanja nego da se provodi vreme u zatvorenom prostoru.

18. Kroz nastavu fizičkog vaspitanja nauče se veštine koje su potrebne u svakodnevnom životu.

19. Veliki je propust što se nastava fizičkog vaspitanja ne održava na fakultetima.

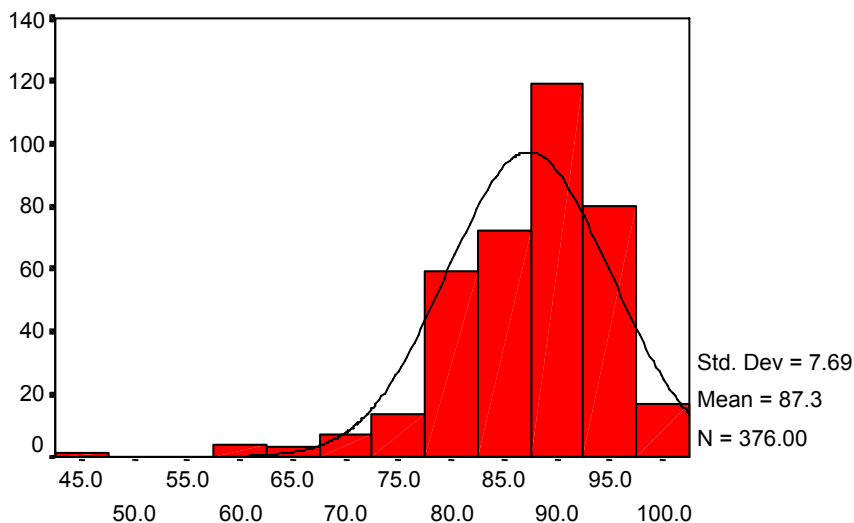
20. Nastavu fizičkog vaspitanja nikad ne bih izostavio iz nastavnog plana i programa fakulteta.

Testiranje razlika između aritmetičkih sredina skorova na skali stavova po grupama obavljeno je analizom varijanse (**ANOVA**), i uz primenu **BONFERONI** post hoc testa, čijom primenom je ustanovljeno koje su to grupe među kojima postoje razlike. Primenom ovog testa se smanjuje mogućnost pronalazjenja značajnih razlika kada ih de facto nema.

REZULTATI I DISKUSIJA

Stavove prema fizičkom vaspitanju u kontekstu ispitivanja uticaja efekata eksperimentalnog programa ima smisla posmatrati kao kontrolnu varijablu. Naime, bolji rezultati na testu sposobnosti mogu biti posledica ne samo eksperimentalnog tretmana već i pozitivnijeg stava prema fizičkom vaspitanju i fizičkom vežbanju.

distribucija skorova na skali stavova prema fizickom vaspitanju

SCORE

Slika 1. Distribucije skorova na skali stavova i interesovanja za fizičko vaspitanje

Zbog toga je važno znati da li su u obe eksperimentalne i u kontrolnoj grupi posmatrani subjekti raspoređeni slučajno (randomly), tako da se te grupe ne razlikuju po stavovima prema fizičkom vaspitanju. Postojanje razlika moglo bi da kontaminira rezultate eksperimenta utoliko što razlike u sposobnostima ne bismo mogli da pripišemo isključivo uticaju različitih tretmana, već i uticaju stava prema fizičkom vaspitanju.

Tabela 1. Skorovi na skali stavova po grupama

Grupa	N	Aritmet. sredina	Standardna devijacija	Standard. greška	95% Interval poverenja	
					donja granica	gornja granica
E1	123	89.15	6.25	.56305	88.0317	90.2610
E2	126	87.82	7.41	.66007	86.5190	89.1318
Ko	127	84.96	8.64	.76680	83.4432	86.4781
Total	376	87.29	7.69	.39659	86.5101	88.0697

Ispitanicima je ponuđeno 20 tvrdnji o koristi fizičkog vaspitanja. Oni su mogli da se sa tim tvrdnjama a) potpuno slože, b) uglavnom slože, c) da budu

neodlučni, d) da se uglavnom ne slože i e) da se nimalo ne slože. Odgovori su kodirani vrednostima od 1 - potpuno neslaganje, do 5 - potpuno slaganje. Sabiranjem odgovora (reakcija) na svih 20 tvrdnji dobijen je skor čije se vrednosti kreću od minimum 20 do maksimum 100.

Kako se na histogramu može videti, skorovi su gotovo normalno distribuirani sa aritmetičkom sredinom 87.3 i standardnom devijacijom 7.69. Kod svih ispitanika nailazi se na pozitivan stav prema fizičkom vaspitanju uz neznatne varijacije. Distribucija skorova po grupama, međutim, otkriva da ispitanici iz kontrolne grupe imaju nešto niže, ali statistički značajno niže, skorove.

Post hoc (Bonferoni) testom ustanovljeno je da kontrolna grupa ima značajno niži prosečni skor na skali stavova prema fizičkom vaspitanju u odnosu na obe eksperimentalne grupe. To se može videti i jednostavnim uvidom u tabelu 1, iz koje se vidi da je gornja granica 95% intervala poverenja za kontrolnu grupu niža od donje granice istog intervala za obe eksperimentalne grupe. Međutim, bez obzira na to što statistički testovi pokazuju da razlike nisu slučajne, veličina tih razlika nam dozvoljava da uticaj stavova jednostavno zanemarimo. I kod kontrolne i kod eksperimentalnih grupa nailazimo na pozitivan stav koji se izražava ocenom između "uglavnom se slažem" i "potpuno se slažem", stav istog kvaliteta i dosta visokog intenziteta, pa je teško pretpostaviti da bi tako male razlike u stavovima mogle da izazovu različite efekte na posmatrane sposobnosti.

Analiza varijanse

Tabela 2. Skorovi na skali stavova po grupama

	ukupna varijansa	df	prosečno kvadratno odstupanje	F	Sig.
između grupa	1149.074	2	574.537	10.191	.000
unutar grupa	21028.328	373	56.376		
total	22177.402	375			

ZAKLJUČAK

Iako su rezultati pokazali da kontrolna grupa ima značajno niži prosečni skor na skali stavova, u odnosu na eksperimentalnu grupu, oni pokazuju da su u celini stavovi i interesovanja za fizičko vaspitanje pozitivni kod svih ispitanika, bez obzira na pripadnost grupi.

LITERATURA

1. DRAGIĆ, B., MADIĆ, D. (1998). Stavovi i mišljenje studenata filozofskog fakulteta u Nišu o nastavnim sadržajima na nematičnim grupama. Niš; Fis komunikacije.

2. KOVAČ, M., ĐURIĆ, Đ., PATARIĆ, S. (1984). Motivi i stavovi studenata prema fizičkom vaspitanju i sportu. Zagreb; II Kongres pedagoga fizičke kulture Jugoslavije, Zbornik radova.

3. NIKOLIĆ, R. (1980). *Uticaj telesnog vežbawa na neke pokazateqe psihogenetskog statusa studenata, Niš; FIKUS.*

4. NIKOLIĆ, R. (1982). *Rezultati ispitivanja stavova, mišljenja i interesa prema nastavi fizičkog vaspitanja, Beograd; Fizička kultura 5; 412-425.*

5. NIKOLIĆ, M. (2003). Efekti različitih modela nastave fizičkog vaspitanja na psihosomatski status studenata Univerziteta u Nišu, Doktorska disertacija, FFK Niš.

6. PANTIĆ, M., JOVANOVIĆ, I. (1980). Stavovi i mišljenja studenata druge grupe polaznika obuke u ONC o statusu nastave fizičkog vaspitanja na na Univerzitetima. Niš; Zbornik radova, FIKUS.

7. PETKOVŠEK, M. (1980). Stolišča slovenskih visoškolki in visokoškolcev do telesne kulture, in njihove ukvarjanje s športom, Niš; Zbornik radova II simpozijum fizičke kulture studentske omladine Jugoslavije,.

8. RADOVANOVIĆ, Đ.: (1979). Odnos studenata i studentkinja prema nastavi fizičkog vaspitanja na Novosadskom Univerzitetu, Fizička kultura, br.4, Beograd.

9. RADOVANOVIĆ, Đ. (1987). Fizička kultura, studentske omladine. Nikšić; NIO Univerzitetska riječ.

10. RADOVANOVIĆ, Đ.: i saradnici: (1993). Stavovi nastavnika Centra za fizičko vaspitawe o aktuelnim pitawima nastave fizičkog vaspitawa, Novi Sad; Zbornik radova FFK, br. 7a.

11. RADOVANOVIĆ, Đ.: (1993). Vaspitni kontakti i komunikacije u nastavi fizičkog vaspitanja sa posebnim osvrtom na stavove o požeqnim i nepožeqnim osobinama Univerzitetskog nastavnika fizičkog vaspitanja. Niš; FIS komunikacije.

12. ŠTRBAC, M.: (1997). Efikasnost izborne nastave fizičkog vaspitajna na neka obeležja Antroploškog statusa studenata Univerziteta u Novom Sadu. Novi Sad; Doktorska disertacija, FFK.

13. ZVONAREVIĆ, M. (1985). Socijalna psihologija. Zagreb; Školska knjiga.

Mr Jelena Živković¹, Dr Miloš Nikolić²

Teachers college, Sombor¹, Faculty of Medicine, Niš²

VOLUNTARY - RECREATIVE CLASSES AS FACTOR FOR DIFFERENT ATTITUDE ABOUT PHISYCAL EDUCATION

SUMMARY

The study included 376 students, male, from University of Niš, sportsmen, from 19 to 26 years old. The sample was devided on 2 experimental and one control group depending on recreative activity level. Experimental program lasted for one term (45 classes). The main aim of study was to found if the personal choice for some special recreative activity

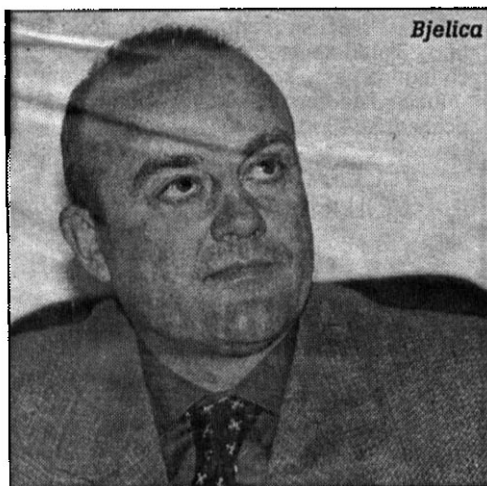
had an influence on students attivity phisical education. For examination was used the NUSA test which is 5 levels scale for likert model evulation. There was five options for different intensity of answe. Results of score difference testing on the scale of the attitudes was done by the analysis of varians and using the Bonferoni post hoc test. The results showed that control group (which did not pracice the recreative activites which werw their choice) has significant lower score on the testscale, comparing to both experimental groups.

Key words: Students, attitudes, recreative activity, phisical education.

„Vijesti”, 22. mart 2005.

UOČI PRVOG KONGRESA CRNOGORSKE SPORTSKE AKADEMIJE

Za tri dana 120 radova

Podgorica – Crnogorska sportska akademija i Crnogorski olimpijski komitet potvrdili su da je sve spremno za održavanje prvog Kongresa Crnogorske sportske akademije, koji će 31. marta početi u Kotoru. U sklopu Kongresa, koji će trajati do 2. aprila, biće održana i druga Međunarodna naučna konferencija CSA, na kojoj će biti izloženo 120 radova.

Zbog velikog obima pristiglih radova, domaćin je morao da razdvoji teme u tri kategorije, umjesto dvije kako je ranije planirano.

Na temu "Metodologija rada u sportu" biće predstavljeno 38 radova, na temu "Tehnologija u sportu" stigla su dva rada manje, dok će se čak 46 radova baviti pitanjem "Društveno-ekonomski odnosi u sportu".

- Crnogorski olimpijski komitet će učiniti sve što je u njegovoj moći da obezbijedi dobre uslove za sve učesnike Kongresa, i truditi se da ovaj skup protekne u najboljem redu. Veliki uspjeh koji je prva naučna konferencija ostvarila, zaintrigirao je mnoge ugledne autore da se ove godine uključe u diskusiju zbog čega ovaj Kongres ima potencijal da nadvisi slične skupove koji se održavaju u zemljama u okruženju – rekao je predsjednik COK-a **Dušan Simonović**.

Kongres se podjeljen u više sesija i okupiće eminentne predavače iz zemlje i inostranstva, a nakon predavanja predviđene su i polučasovne diskusije na pomenute teme.

- Pored programa naučne konferencije, planirano je da prvog dana bude održan i okrugli sto čija je tema Nacionalni program sporta u Crnoj Gori, na kojem će biti analizirana trenutna situacija u domaćem sportu – istakao je predsjednik Crnogorske sportske akademije dr **Duško Bjelica**.

U okviru Kongresa biće održana i prezentacija knjiga, časopisa i drugih izdanja CSA.

I.R.